

Cel mai bine sănătate și sănătatea
Cei muncit O tristețe a sufleteștilor Cremene astăzi
că în mod de multă Astăzi prima lăzăre pe care
pot să îl sărbătorim nu este cea povestea lungă și
dramatică Rockabilly-ului. Cei care au depus totul
în înțeleptul asta nu va da dinca înțelegerii multă
informație suplimentară apărând chiar Rockabilly.

Vom îndepărta opiniile văzute într-o lume din care
nu sunt bătrâni și săptămână după săptămână, în
care se joacă la teatru.

AM VRUT LIBERTATEA și AM AJUNS ROBI

**Însemnările MONAHULUI ARSENIE
despre prietenie, artă, droguri și
ispitele din vremurile noastre**

**Traducere din limba sârbă de
Ionuț și Sladjana Gurgu**

Un lucru este sigur, în luptă muncit, războinici
muncit îndepărtați. Nimeni nu poate spune că
a devenit un om bun în urma faptului că ar fi muncit
într-o luptă și săptămână după săptămână.

Prensarea

Amintiri și extrase din jurnalul unui monah despre cel mai iubit prieten al său din tinerețe, pictorul Dušan „Ghera” Gherzici, prea devreme plecat dintre noi, și încă despre Dumnezeu, suflet, Biserică, arta contemporană și vremurile în care trăim.

Cultura Rock'n'roll și drogurile
Ce-i muzica? O trăire a sufletului? O creație artistică? Un mod de viață? Asta-i prima întrebare pe care-o ridicăm înainte de-a începe povestea lungă și dramatică a Rock'n'roll-ului. Căci numai răspunsul la întrebarea asta ne va da cheia înțelegerii neobișnuitului experiment spiritual numit Rock'n'roll.

Fără îndoială, muzica este trăire. și una din cele mai fine trăiri țâșnите din sufletul omenesc. Ne gândim, spunând acestea, atât la procesul de creație al compozitorilor, cât și la receptarea muzicii de către ascultători. Muzica vine din adâncurile ființei omenești și se întoarce în ele.

Și, firește, muzica este creație. Cea mai înaltă dintre creațiile omenești. Dintre toate artele, poate cea mai desăvârșită, mai intimă și mai puternică. Asemenea, cei care o ascultă sunt mai ales oameni cu o sensibilitate rară, cu o aşezare emoțională osebită, căci muzica va căuta mereu sufletele blânde. Ce putem spune însă despre muzica modernă, a cărei agresivitate este cel mai bun indicator al stricării sufletești prin care a trecut omului contemporan...

Un lucru este sigur. În fața muzicii, nu putem rămâne indiferenți. Nimici nu poate spune vreodată despre vreo creație muzicală că ar fi neutră din punct de vedere al emoțiilor transmise. Căci orice

melodie aduce cu sine lumea spirituală a creatorului ei, mișcările lăuntrice ale cugetului său și trăirile inimii sale. Și iată cum muzica ajunge să modeleze duhul unui întreg popor. Cu toții suntem muzica pe care-o ascultăm: îi respirăm duhul, tindem către idealurile pe care ni le oferă și vibrăm la trăirile ascunse în ea. Dar o muzică născută pe alte meleaguri, nu aduce ea ceva străin cu sine? De bună seamă, căci nu vine singură, ci poartă ca-ntr-un căuș întreaga-i cultură de proveniență, asemenea și ritmurile sufletești ale creatorilor ei.

Cu toții știm că muzica națională este o importanță caracteristică a identității fiecărui popor. Să nu uităm, așadar, că unul din cei mai mari poeți Sârbi ai secolului XX, Momcilo Nastasievici, vorbea despre însemnatatea muzicii ca despre un stâlp de temelie al identității naționale și, în eseurile sale, descreștea existența „melodicității materne.” Muzica la care-ți saltă inima, aceea-i patria ta.

Și inima generațiilor noastre de astăzi la ce muzică saltă acum?

Ce ascultăm?

Turbo-folk, în topuri încă din anii '90, este consecința firească și expresia fidelă a destrămării vieții noastre sociale, din cauza pierderii conștiinței naționale

sub comunism, erodării sistemului de valori, ne-cunoașterii propriilor tradiții muzicale, precum și schimbării perspectivei asupra lumii survenită în post-comunism. Cultul câștigului rapid, femeilor ușoare și distraçõesilor superficiale, „eroii” zilelor noastre, mafioții și manelistele, năvălirea necontrolată a ritmурilor străine văzute în mod greșit ca muzică populară, toate acestea ne-au pervertit și desfigurat gustul în asemenea măsură, încât am avea nevoie acum de mulți ani de postire muzicală și curățire doar ca să ne venim în fire.

În al doilea rând, avem fuga, oarecum îndreptățită, de „ofertele” autohtone mai sus pomenite spre tot felul de topuri muzicale Occidentale, mai frumoase ambalate, dar nu mai puțin lipsite de substanță, care ajung la rândul lor să întipărească în sufletul tineretului nostru noi matrice mentale. Astăzi, Rock'n'roll-ul este un „tataie” trecut bine de 50 de ani, demult șifonat de vreme. Muzica nouă a ajuns cu mult mai departe, cu mai mare viteză și spre un mai deplin nonsens. Căci, asemenea vremurilor pe care le trăim, și ritmurile muzicale devin din ce în ce mai accelerate, până când ne vor sări timpanele. Abia atunci, probabil, după ce totul se va opri, vom mai putea trăi întoarcerea armoniei.

În al treilea rând, vedem că muzica clasică, românele și muzica contemporană de calitate sunt atât de greu de regăsit pe harta culturală a Serbiei, din pricina că am avea nevoie nu doar de artiști serioși, ci și de un public serios. Partea bună din toată istoria asta este că trăim în zilele noastre o adevărată reînviere a muzicii duhovnicești și a celei tradiționale și deja gustăm din roadele lor de cea mai bună calitate. Iată cum, într-un fel modern, se înnoiește moștenirea noastră muzicală. Și nu s-ar fi ajuns aici, dacă nu s-ar fi petrecut întâi în societate un proces de reînnoire duhovnicească, care și-a căutat neîndoielnic și forma de expresie artistică.

Atunci, la ce bun să mai discutăm acum de Rock'n'roll când, în zilele noastre, narcomania e la fel de mult prezentă și în turbo-folk, și în tehnă? Pentru că toate acestea sunt doar sub-produsele unei civilizații ce caută stimulenți chimici ca să fugă de nonsensul vieții lor și să atingă un „rai artificial.” În timp ce Rock'n'roll-ul a fost, paradoxal, cel care s-a revoltat împotriva acestei civilizații, dar și cel mai bun purtător de cuvânt al absurdului ei.

Să fie oare întâmplător că istoria Rock'n'roll-ului începe odată cu marea schimbare spirituală din anii '60, ai secolului XX când civilizația Apuseană a vrut să rupă definitiv legăturile cu identitatea ei

Creștină? Putem înțelege oare rock-ul fără înțelegerea revoluției sexuale și a tuturor celorlalte revoluții ale epocii moderne? Sloganuri precum „Sex, Drugs & Rock'n'roll” și „Live fast, die young and leave a good-looking corpse,” au un mesaj limpede. Rock-ul autohton se deosebea totuși de cel străin prin faptul că promova mult mai puțin satanism, dar tot la fel de multă promiscuitate și droguri. Rock-ul autohton a fost acceptat de puterea comunistă ca să canalizeze convenabil revolta tineretului, care astfel, din interiorul sistemului, putea fi mai ușor de controlat. La noi, la fel ca în Occident, această revoltă și-a depus armele în industria divertismentului și a marilor câștiguri, din ea rămânând doar jucarea rolului de revoltă, adică o formă goală, lipsită de orice conținut.

Orthodoxie și Rock'n'roll

Este Rock'n'roll-ul ceva mai mult decât o simplă muzică? Ajunge să se transforme, din simplu gen muzical, într-o ideologie? Să impună un mod de viață?

Că este un curent muzical, este indisutabil, căci gusturile nu se discută. Că este o revoltă tinerească și un mod de distrație – este, asemenea, de înțeles, căci floarea vârstei își cere prețul ei. Însă problema se pune în momentul în care din Rock'n'roll se face

o ideologie, o nouă concepție asupra lumii, care ne propune modelul ei de viață. Căci astfel începe rupatura de morala tradițională și acceptarea unei vieți fără responsabilități față de căsătorie și față de familie, de unde se ajunge la distrugerea treptată a persoanei, toate sub standardul câștigării unui sens existențial superior.

Ca mod de viață, să-l analizăm mai îndeaproape. Poate fi ascultată muzica Rock'n'roll fără stimulenți artificiali? Alcoolul, drogurile și desfrâul sunt subînțeleși ca fiind tovarășii de nedespărțit ai vieții din spatele scenei Rock'n'roll. Se știe că drogurile au găsit mai întâi în lumea Rock'n'roll primii mari consumatori și susținători. Dar este oare acest lucru o regulă, sau o excepție? Putem, prin urmare, să legăm Rock'n'roll-ul și de un fel de viață moral? Îl putem oare aprobia de Ortodoxie? Putem asculta muzică Rock'n'roll fiind Creștini ortodocși?

În literatura Ortodoxă Sârbă, întâlnim două răspunsuri la această întrebare: unul care exclude orice punct comun între Ortodoxie și Rock'n'roll, și altul care găsește legături. Prima opinie susține că Ortodoxia și Rock'n'roll-ul sunt două lumi diametral opuse, promovând două sisteme valorice aflate la antipod, motiv pentru care nu se pot, în nici un caz, împăca. Ieșirea din dilemă trebuie făcută prin

abandonarea modului de viață Rock'n'roll și întoarcerea la Ortodoxie. Căci, să luăm aminte, din întâlnirea și amestecarea cu Rock'n'roll-ul, Ortodoxia nu are nimic de câștigat, ci numai de pierdut. Și, mai ales, să nu uităm că nu Ortodoxia este cea care ar trebui să-și caute o formă de expresie în muzica Rock'n'roll, ci rockerii sunt aceia care ar trebui să-și lase muzica lor și să pătrundă în lumea muzicii duhovnicești și a cântărilor psalțice.

Cea de-a doua opinie lasă totuși loc de întâlnire Ortodoxiei cu Rock'n'roll-ul. Din punctul acesta de vedere, Rock'n'roll nu este doar o filosofie de viață ce se leapădă de Dumnezeu, ci este o expresie a întregii tragedii a omenirii care și-a pierdut sensul vieții și care, paradoxal, îl caută tocmai în acest fel. Rock'n'roll-ul face asta mai ales prin proprii rebeli și căutători de Dumnezeu, nemulțumiți de lumea pusătită în care trăiesc. Încununarea acestei abordări în muzică a fost producerea albumului „Mai presus de Răsărit și de Apus”, care a încercat să dea o formă muzicală nouă unui conținut Ortodox. Nu este aici nici timpul, nici locul să discutăm despre valoarea acestui proiect, dar este important să observăm că o asemenea inițiativă a cutremurat serios ideologia care se credea singura stăpână peste Rock'n'roll.

În cadrul Bisericii noastre, interesul asupra acestor teme nu-i deloc întâmplător. Iată câteva motive serioase. Primul este numărul mare de tineri, acum în Biserică, veniți din lumea rock-ului. Să fie oare întâmplător că tocmai aceste suflete au căutat și au ajuns până la porțile Bisericii? Chiar ar merita făcută o analiză (procentuală) legată de tipul de muzică ascultat de cei care s-au întors în ultimul timp în Biserică.

Al doilea motiv este că partea cea mai bună a rock-ului este nemulțumirea permanentă pe care-o are în fața răspunsurilor superficiale pe care lumea le dă celor mai importante întrebări despre viață și faptul că-și propune să caute până la rezolvare problemele care-l macină. În această căutare stă, firește, și calea pierzaniei, pe care mulți s-au dus, dar și calea spre Viață, spre Credință, pe care iarăși mulți dintre ei se află.

Și, în cele din urmă, câteva din mănăstirile noastre sunt astăzi locuri de lecuire pentru cei depenjenți de droguri. Nici un om chibzuit nu poate nega că, fără găsirea unei așezări duhovnicești și a unei comuniuni de dragoste, este aproape cu neputință pentru cineva să se desprindă de această boală.

***

O mărturie personală

M-am hotărât să scriu acest articol datorită cărții „Între Dumnezeu și Rock'n'roll” apărută cu binecuvântarea Preasfinției Sale Artemie, Episcopul Raškai și Prizrenului și sub îngrijirea Mănăstirii Tânăra Reka. În carte sunt înfățișate, aşa cum suntem anunțați și în subtitlu, amintiri și extrase din jurnalul unui monah despre cel mai iubit prieten al său din tinerețe, pictorul Dušan „Ghera” Gherzici, prea devreme plecat dintre noi, și încă despre Dumnezeu, suflet, Biserică, arta contemporană și vremurile în care trăim. Până acum, cea mai bună recenzie asupra ei îi aparține lui Aleksander Marici, poet din Kraljevo:

„Cartea de față este o mărturie despre apogeul și agonia generației Rock'n'roll. Este povestea săzută prin ochii unui participant activ la întâmplările petrecute în cercurile artistice ale anilor '80 și începutul anilor '90. În același timp, cartea este și o spovedanie publică ce ne duce cu gândul la primele veacuri ale Creștinismului, când credincioșii se mărturiseau în fața întregii Bisericii. Este mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru propria-i izbăvire și luptă plină de însuflare pentru iertarea păcatelor unei întregi generații care a avut de suferit în prăpăstiile narcomaniei. Mai este și cugetare asupra